

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stryczyńska

w sprawie z odwołania N. K. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego
- matkę – J. K.

od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w
Lublinie

o ustalenie niepełnosprawności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26
lutego 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w
Lublinie

z dnia 19 stycznia 2024 r., sygn. akt VIII Ua 62/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie, wyrokiem z 22 czerwca 2023 r. w sprawie o ustalenie niepełnosprawności, oddalił odwołanie N. K., reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego J. P., od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie z 2 sierpnia 2022 r. Sąd Rejonowy ustalił, że wnioskodawczyni jest matką N. K. urodzonego 6 lipca 2009 r., u którego zdiagnozowano afazję motoryczną oraz upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Obecnie dziecko jest też poddawane diagnostyce z powodu tików nerwowych.

Matka małoletniego – J. P. 31 marca 2022 r. złożyła w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Lublinie, wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności syna N..

Orzeczeniem z 23 maja 2022 r., Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Lublinie zaliczył N. K. do osób niepełnosprawnych od urodzenia do 6 lipca 2025 r., z symbolem 10-N 03-L uznając, że po dokonaniu oceny stanu zdrowia na podstawie dokumentacji medycznej, a także przeprowadzonych badań i wywiadów, stwierdzono u małoletniego naruszoną sprawność organizmu, powodującą konieczność zapewnienia dziecku pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w tym wieku, co kwalifikuje dziecko do osób niepełnosprawnych. Jednocześnie w punkcie 7 wskazań szczególnych dotyczących osoby niepełnosprawnej uznano, że nie wymaga on konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji natomiast w punkcie 8 orzeczenia stwierdzono, że wymaga on konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła J. P. wnosząc o zmianę orzeczenia w części zawartej w punkcie 7 orzeczenia, tj. konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W wyniku rozpoznania odwołania Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie wydał 2 sierpnia 2022 r., zaskarżone w niniejszej sprawie orzeczenie.

W celu ustalenia stanu zdrowia N. K., Sąd Rejonowy, postanowieniem z 20 września 2022 r., dopuścił dowód z opinii biegłego neurologa, psychiatry i psychologa. Zdaniem Sądu pierwszej instancji opinie biegłej z zakresu neurologii dziecięcej M. B. oraz opinia sądowo-psychiatryczna i psychologiczna M. P. - i S. M. są miarodajne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Opinie biegłych, sporządzone na potrzeby przedmiotowej sprawy zostały ocenione przez Sąd jako weryfikowalne, jasne i stanowcze. Nie zachodziła potrzeba wydania kolejnej, nowej opinii, gdyż opinie te stanowiły wystarczającą podstawę do wyrokowania w sprawie. Sąd

Rejonowy podzielił w pełni opinie biegłych, bowiem wydając te opinie dysponowali dokumentami niezbędnymi do oceny stanu zdrowia małoletniego.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że biegli jednoznacznie i stanowczo uznali, że małoletni jest osobą niepełnosprawną od urodzenia i ma naruszoną sprawność o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy z powodu długotrwałej choroby jaką jest niepełnosprawność intelektualna na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim i umiarkowanym i wymaga stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji do 16 roku życia (pkt 8 orzeczenia o niepełnosprawności). Jednakże nie wymaga on stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w tym wieku w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji (pkt 7 orzeczenia o niepełnosprawności). W ocenie Sądu Rejonowego wnioski wszystkich opinii są logiczne i spójne natomiast zastrzeżenia zgłoszone do opinii biegłych są wyłącznie polemiką z dokonaną przez biegłych oceną i nie znajdują uzasadnienia.

Sąd Rejonowy przypomniał, że orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 100) oraz w jej wykonaniu rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 139, poz. 1328) i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz.U. Nr 17, poz. 162). Odnosząc się do treści wskazanych wyżej przepisów Sąd Rejonowy uznał odwołanie za niezasadne.

Sąd Rejonowy biorąc pod uwagę opinie biegłych sądowych powołanych w sprawie uznał, że na obecnym etapie brak jest podstaw do zmiany orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Lublinie w zakresie pkt 7 i zaliczenia N. K. do osób, których stan zdrowia i sprawność organizmu powodują konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Na skutek apelacji przedstawicielki ustawowej N. K. Sąd Okręgowy w Lublinie, wyrokiem z 19 stycznia 2024 r., oddalił apelację i oddalił wniosek wnioskodawcy o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji nie dopatrywał się naruszenia przepisów postępowania czy przepisów prawa materialnego w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji i podzielił zarówno dokonane przez ten Sąd ustalenia faktyczne i przyjął je za swoje, jak również wyprowadzone z tych ustaleń wnioski jurydyczne.

Zdaniem Sądu drugiej instancji nie ma racji apelująca zarzucając Sądowi Rejonowemu, że ustalając stan zdrowia małoletniego N. K., a zwłaszcza okoliczność czy małoletni wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji w niedostateczny sposób wziął pod uwagę złożoną do akt dokumentację medyczną z przebiegu jego leczenia oraz liczne zaświadczenia i opinie dotyczące stanu jego zdrowia. Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia wykazała, że ustalając stan zdrowia małoletniego Sąd pierwszej instancji bazował zarówno na złożonej do akt sprawy dokumentacji medycznej, jak i opiniach biegłych sporządzonych na potrzeby niniejszej sprawy. Z niezależnych opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów z zakresu psychiatrii, neurologii oraz psychologii, które zawierają diagnozę występujących u małoletniego stanów chorobowych i ich stopnia nasilenia, które zgodnie i jednoznacznie potwierdzają jego niepełnosprawność, wynika, że w ramach wskazań kompensacyjnych istnieje konieczność współudziału na co dzień opiekuna małoletniego w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, jednakże nie ma konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Występujące u małoletniego stany chorobowe sprawiają, że wymaga on większego zakresu opieki niż dziecko zdrowe w tym samym wieku, jednakże nie powodują niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, poruszanie się oraz komunikowanie się z otoczeniem.

W tym zakresie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na okoliczność, że w sprawach o ustalenie niepełnosprawności (art. 4a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dalej jako „ustawa o niepełnosprawności”) ocena konieczności „zapewnienia

całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku” wymaga zindywidualizowanej opinii biegłego (art. 278 § 1 k.p.c.). Tym samym nie może ona stanowić wyrazu swobodnego uznania sędziego, z pominięciem kryteriów ją definiujących i wymogów wynikających ze wskazań medycznych. Sąd drugiej instancji podkreślił, że mając na uwadze jednoznaczne i spójne wnioski opiniujących w sprawie biegłych Sąd pierwszej instancji nie mógł orzec w sposób z nimi sprzeczny, nawet jeżeli wnioski biegłych nie były całkowicie tożsame ze zgromadzonymi przez apelującą zaświadczeniami o stanie zdrowia syna.

Zdaniem Sądu Okręgowego w apelacji bezzasadnie wskazano także na wadliwość sporządzonych przez biegłych opinii. Analiza przedmiotowych opinii wskazuje, że opiniujący biegli w sposób pełny i wyczerpujący odnieśli się do kwestii wymagających zasięgnięcia wiadomości specjalnych, stwierdzając w sposób kategoryczny, że małoletni nie wymaga zapewnienia stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Słusznie Sąd pierwszej instancji stwierdził, że sformułowane przez biegłych wnioski są rzetelne, logiczne i konsekwentne, a przez to nie nasuwają żadnych wątpliwości. Opinie zostały wydane przez specjalistów w swoich dziedzinach, posiadających wieloletnią praktykę zawodową (w tym kliniczną i orzeczniczą), w oparciu o rzetelną analizę dokumentacji medycznej małoletniego, także tej najbardziej aktualnej, zatem fachowość opinii również jest niewątpliwa. Nie można zatem przyjąć, że opinie biegłych w swoich wnioskach były niemiarodajne i niekompletne.

Sąd Okręgowy podkreślił, że strona, która zamierza skutecznie podważyć wartość dowodową opinii biegłego sądowego i chce zakwestionować wnioski wyrażone w opiniach powinna przytoczyć rzeczowe argumenty, uzasadniające jej twierdzenia oraz konkretne uwagi i argumenty podważające miarodajność dotychczasowych opinii lub co najmniej miarodajność tę poddające w wątpliwość. Tymczasem zarzuty stawiane przez apelującą nie znalazły potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym i stanowią one w istocie polemikę z argumentami orzeczenia i jako takie nie zasługują na uwzględnienie. W przekonaniu sądu odwoławczego brak było podstaw do kwestionowania wniosków biegłych, bowiem

przeświadczenie apelującej, że jej syn ma znacznie ograniczoną możliwość samodzielnej egzystencji i z tego powodu wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby jest subiektywne i nie znalazło potwierdzenia w ustalonych w sprawie faktach.

Zdaniem Sądu Okręgowego niezasadny jest także zarzut naruszenia art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zawartych w piśmie z 15 czerwca 2023 r. bowiem nie było potrzeby powoływania kolejnej opinii biegłego sądowego na okoliczność oceny stanu zdrowia małoletniego z punktu widzenia jego schorzeń neurologicznych. Opinia biegłej neurolog jest kompletna i rzeczowa oraz odpowiada na wszystkie pytania Sądu wymagające wiadomości specjalnych.

W ocenie Sądu drugiej instancji w toku kontroli instancyjnej nie ujawniły się błędy w interpretacji i zastosowaniu przez Sąd Rejonowy art. 4a i art. 6b ust. 3 pkt 7 ustawy o niepełnosprawności i art. 27 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 4 ust. 1 ustawy niepełnosprawności. Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia wykazała, że Sąd Rejonowy dokonał kompleksowej oceny stanu zdrowia małoletniego. Oparł się przy tym na opinii trzech niezależnych biegłych, którzy byli zgodni co do wniosku, że występujące u syna apelującej stany chorobowe, sprawiają, że wymaga on większego zakresu opieki niż dziecko zdrowe w tym samym wieku, jednak nie powodują niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, poruszanie się oraz komunikowanie się z otoczeniem.

Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wniosła przedstawicielka ustawowa J. P. , matka N. K. Zaskarżając wyrok w całości skarżąca wniosła o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

W podstawach skargi kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania tj. art. 378 § 1 k.p.c. oraz 328 § 2 k.p.c. w zw. z 391 § 1 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w zw. 278 § 1 k.p.c., art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. i art. 328 k.p.c. oraz naruszenie prawa materialnego tj. art. 4a i art. 6b ust. 3 pkt 7 ustawy o niepełnosprawności i art. 27 ustawy o pomocy społecznej w związku art. 4 ust. 1

ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na oczywistą zasadność skargi wynikającą z tego, że w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych, związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach Sądu Najwyższego w składzie siedmiu Sędziów, mających moc zasad prawnych, z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 i z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia wymagań warunkujących przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, powinna ona zawierać odrębny wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że z poprawnie sformułowanego wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno wynikać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wyżej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego, nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc

instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut naruszenia przepisu prawa jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Oceniany w tym kontekście wniosek skarżącej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. We wniosku skarżąca podnosi, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z niezrealizowana przez Sąd Okręgowy funkcji rozpoznawczej i kontrolnej. Argumentem w tej kwestii są

zdaniem skarżącej wskazane przez nią uchwały Sądu Najwyższego. Przy czym skarżąca powołuje jedynie sygnatury tych orzeczeń, bez jakiegokolwiek wywodu o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby deklarowane w tym wniosku uchybienia Sądu o charakterze oczywistym, widocznym bez głębszej analizy. Nadto w dalszej części uzasadnienia wniosku skarżąca odwołuje się do argumentacji przytoczonej w podstawach kasacyjnych skargi. Taki wybieg jest jednak niedopuszczalny. Podstawy kasacyjne stanowią bowiem odrębny element skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują one ani nie uzupełniają podstawy wstępnego badania sprawy w ramach tzw. „przedsądu”.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania.

Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z 9

czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Niezależnie od powyższego, lektura motywów zaskarżonego orzeczenia nie pozwala na stwierdzenie, by wykazywało ono kardynalne wady w stopniu przemawiającym za realizacją przesłanki oczywistej zasadności skargi. Istota zarzutów skargi, z którymi skarżąca wiąże jej oczywistą zasadność, polega na zakwestionowaniu poczynionej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów, którymi Sąd Najwyższy jest związany. Skarżąca bowiem nie akceptuje dokonanej przez Sąd odwoławczy oceny stanu zdrowia jej syna, dokonanej w sprawie na podstawie opinii powołanych biegłych sądowych, w aspekcie ustalenia zakresu jego niepełnosprawności. Według skarżącej małoletni wymaga całodobowej pomocy innej osoby w sposób przewyższający opiekę nad dzieckiem w odpowiednim wieku w zaspokajaniu potrzeb życiowych w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

W przedmiotowej sprawie kompleksowa ocena stanu zdrowia małoletniego została przeprowadzona w sposób odpowiadający regułom procedury w postępowaniu cywilnym. Sądy *meriti* oparły ją na wnioskach wynikających z opinii biegłych sądowych, specjalistów z dziedziny neurologii, psychiatrii i psychologii. Biegli potwierdzili niepełnosprawność małoletniego, a w ramach wskazań kompensacyjnych konieczność współudziału na co dzień opiekuna w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji, jednakże stwierdzili jednoznacznie, że N.K. nie wymaga konieczności zapewnienia stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Występujące u małoletniego stany chorobowe sprawiają, że wymaga on większego zakresu opieki niż dziecko zdrowe w tym samym wieku, jednakże nie powodują niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, poruszanie się oraz komunikowanie się z otoczeniem. Sądy orzekające w sprawie oceniły opinie biegłych jako rzetelne, logiczne i konsekwentne, a przez to nie nasuwające żadnych wątpliwości.

Należy zauważyć, że w sprawach o ustalenie niepełnosprawności ocena konieczności zapewnienia całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne

osobie w danym wieku musi opierać się na opinii biegłego oceniającej stan zdrowia według przesłanek tej niepełnosprawności. Tym samym nie może ona stanowić wyrazu swobodnego uznania sądu, z pominięciem kryteriów ją definiujących i wymogów wynikających ze wskazań medycznych (art. 4a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w związku z art. 278 § 1 k.p.c.; por. wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., I UK 322/18, OSNP 2021 nr 1, poz. 7).

Jak już wspomniano, zgodnie z ustaleniami faktycznymi sprawy, małoletni nie wymaga stałego współdziałania opiekuna i jest to okoliczność, którą Sąd Najwyższy, rozpoznając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jest związany, stosownie do dyspozycji art. 398¹³ k.p.c. Nie można pod pretekstem naruszenia prawa materialnego dążyć do podważenia dokonanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej.

Natomiast w świetle art. 286 k.p.c. sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dodatkowej opinii tych samych lub innych biegłych, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona do sprawy zawiera istotne braki, sprzeczności, względnie nie wyjaśnia istotnych okoliczności (wyrok Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2015 r., I UK 345/14, LEX nr 1771399; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 maja 2023 r., III USK 266/22, Legalis nr 2937284). Nie można przyjąć, że sąd zobowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym przypadku, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony (wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2001 r., II UKN 604/00, PPIPS 2003, Nr 9, poz. 67; 21 maja 2024 r., I USK 287/23, Legalis nr 3084587). Potrzeba powołania innego biegłego powinna zatem wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1974 r., I CR 562/74, LEX nr 7607; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 września 2023 r., I CSK 287/23, Legalis nr 2985365). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla niej tezy (wyroki Sądu Najwyższego: z 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003, nr 7, poz. 182; 29 listopada 2016 r., II PK 242/15, LEX nr 2202494; 19 czerwca 2024 r., III USK 319/23, Legalis nr 3097498). Opinie biegłych, podobnie jak reszta materiału dowodowego, podlegają ocenie sądów rozpoznających sprawę, zgodnie z zasadą

swobodnego uznania sędziowskiego. Sądy mają zatem prawo ocenić, czy zebrane w toku sprawy opinie biegłych wystarczająco wyjaśniają wymagające wiadomości specjalnych kwestie istotne przy rozstrzygnięciu sprawy, czy też konieczne jest zasięgnięcie opinii innych biegłych (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 maja 2021 r., I USK 60/21). Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z opinii dalszych biegłych, gdy zachodzi taka potrzeba, w szczególności, gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest nieprzekonująca, niekompletna, pomija lub wadliwie przedstawia istotne okoliczności, jest niejasna, nienależycie uzasadniona czy nieweryfikowalna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 sierpnia 2013 r., I CSK 20/13, Legalis nr 830576; 24 maja 2023 r., I USK 127/22, Legalis nr 2937258).

Taka sytuacja względem oceny dowodu z opinii ww. biegłych nie zaistniała w niniejszej sprawie.

Kierując się powyższymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej, co uzasadnia odmowę jej przyjęcia do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[a.ł.]